

ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОЧИХ МІСЦЬ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ ТА В УКРАЇНІ

*Зацарний В. В., к.т.н., доцент (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського);
Трубчанінова Д. І., студентка (гр. ФМ-81мн, ІФФ КПІ ім. Ігоря Сікорського)*

Анотація. Розглянуті, проаналізовані та порівняні між собою деякі вимоги організації робочих місць, закладені в українських нормативно-правових актах та директивах Європейського Союзу. Зроблені висновки щодо доцільності змінювати або залишати незмінними ці вимоги українських нормативів.

Ключові слова: праця, робоче місце, безпека.

Abstract. Some requirements of the organization of workplaces laid down in Ukrainian legal acts and directives of the European Union are considered, analyzed and compared among themselves. Conclusions are made as to the appropriateness of changing or leaving unchanged these requirements of Ukrainian norms.

Key words: labor, workplace, safety.

Сьогодні людство створює нові товари та професії, виготовляє більш технологічне устаткування, розробляє нові способи та методи виготовлення продукції. Все це є наслідком невтомної праці та бажання «жити краще сьогодні, ніж вчора».

Та все таки, що ж таке праця? Праця – сукупність цілеспрямованих дій, що потребують фізичної або розумової енергії, а їх призначення – створення матеріальних та духовних цінностей [1]. Це дає змогу зрозуміти, що будь яка робота спрямована на виготовлення або матеріальних продуктів та послуг, або на духовні цінності. Проте праця повинна бути безпечною для всіх людей.

З того моменту, як Україна отримала незалежність, вона спрямувала багато сил на інтеграцію в європейську спільноту та впровадження європейських цінностей, як в культурному плані, так і в галузях прав і свободи людини. Так 18 березня 2004 року було прийнято закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», в якому одним з пріоритетних пунктів є охорона праці [2].

Хоча Україна і йде шляхом інтеграції та модернізації законодавчих актів в сфері охорони праці згідно стандартам Європейського союзу, проте вона залишає деякі правові акти власного законодавства незмінними, оскільки вони створюють більш безпечні та комфортні умови для працівників.

На даний час головною проблемою у сфері охорони праці є те, що нормативно-технічна та нормативно-правова бази регулювання питань охорони праці є застарілими.

Розглянемо детальніше деякі пункти нормативно-правових актів Європейського союзу в сфері охорони праці, щодо робочих місць та порівняємо їх з українськими. Наприклад, визначення робочого місця по законодавчим нормам України: робоче місце – місце постійного або тимчасового перебування

працівника під час його трудової діяльності [3]; в той же час в ЄС: робоче місце – означає місце, призначене для розміщення робочих площадок у приміщенні підприємства та/або установи, а також будь-яке інше місце в межах території підприємства та/або установи, до якого працівник має доступ під час виконання своєї роботи [4]. Визначення Українського законодавства є більш загальним, що показує те, що місця роботи деяких працівників можуть бути не закріплені за даним підприємством, так як передбачено в нормативно-правовому акті ЄС. Деякі з правил ЄС, щодо охорони праці є визначеними не точно, що не допускається нашим законодавством, формулювання мають бути чіткими та зрозумілими. Так в директиві Ради ЄС № 89/654/ЄЕС від 30 листопада 1989 року, щодо мінімальних вимог до безпеки та охорони здоров'я на робочому місці – «Аварійні двері не повинні бути замкненими на ключ» [4]. В той же час за вимогами Українського законодавства – «Двері аварійних виходів повинні відкриватись назовні і замикатись так, щоб у випадку необхідності будь-яка особа могла легко і швидко їх відкрити без застосування додаткових засобів» [3].

Можна зробити висновок, що у випадку виконання вимог, які вказані в директиві ЄС, з точки зору техніки безпеки такі аварійні виходи не є безпечними, бо можуть слугувати для потрапляння сторонніх людей на робочі місця працівників. Тому в даному випадку доцільніше використовувати вимоги, які закладені в законодавстві України

Та багато норм і постанов щодо безпеки робочого місця є спільними для України і ЄС. Наприклад, до таких постанов відноситься акт про надходження свіжого повітря в зону робочого місця та акт про освітлення шляхів евакуації. В ЄС він звучить так: «Слід вжити заходів для того, щоб забезпечити достатній рівень свіжого повітря у закритих робочих приміщеннях з урахуванням використовуваних методів роботи та фізичних вимог до працівників», «шляхи евакуації та аварійні виходи, що потребують освітлення, у разі його відключення повинні забезпечуватися аварійним освітленням достатньої інтенсивності» [4]. В Українському законодавстві дуже схоже формулювання: «У закритих робочих приміщеннях повинно бути достатньо придатного для дихання повітря з урахуванням граничних допустимих концентрацій шкідливих речовин, характеру робочого процесу і фізичних потреб організму працівників з розрахунку на максимально можливу їх кількість під час роботи відповідно до передбаченого технологічного процесу», «шляхи евакуації і аварійні виходи мають забезпечуватися евакуаційним освітленням відповідно до вимог будівельних норм та правил улаштування електроустановок. Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в приміщеннях працівників» [3].

Та окрім збіжності та відмінностей, є пункти котрі не передбачені чи в одному чи в іншому законодавстві. Так у директиві Ради ЄС № 89/654/ЄЕС від 30 листопада 1989 року є деякі вимоги, які не передбачені законодавством України. Наприклад: «Прилади освітлення в приміщеннях, де розташовані робочі місця, та в проходах повинні бути розташовані таким чином, щоб спосіб

освітлення не наражав працівників на ризик виникнення нещасного випадку», «Робочі місця, що використовуються вперше після 31 грудня 1992 року, повинні відповідати мінімальним вимогам до безпеки та охорони здоров'я» [4].

В Україні ж з точки зору законодавства місце роботи незалежно від часу його існування має бути безпечними і відповідати мінімальним вимогам до техніки безпеки та охорони здоров'я відповідно до найновіших нормативно-правових актів цієї сфери.

Вимоги, які передбачені в директивах Ради ЄС і не передбачені в Українському законодавстві, є додатковою гарантією для наших співгромадян безпечного виконання своїх робіт, та під час інтеграції Європейських законів.

Одним із головних елементів успішної інтеграції України до ЄС є узгодженість законодавства нашої країни з нормами Євросоюзу. Розглянувши деякі пункти законодавств України і ЄС, щодо робочого місця можна сказати з упевненістю, що більшість пунктів з даного питання відповідають нормам Ради ЄС, проте є деякі пункти, які не передбачені у нашому законодавстві, тому повинні бути введені для забезпечення збереження життя та здоров'я робітників. В деяких пунктах Ради ЄС також зустрічаються не точні формулювання, тому в даному випадку краще використовувати законодавство нашої країни.

Література

1. Публічний електронний словник української мови [Електронний ресурс] – Режим доступу –<http://ukrlit.org/slovnyk/pracya>].
2. Закон України від 18 березня 2004 року N 1629-IV – «Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства європейського союзу»
3. НПАОП 0.00-7.11-12. Загальні вимоги стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників
4. Директива Ради ЄС № 89/654/ЄЕС від 30 листопада 1989 року.